

Avrupa'ya Türk göçü: Almanya örneği[±] | Milan Palat*

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'den göç ve Almanya'nın ekonomik göstergeleri arasındaki ilişkiyi, nicel metot yöntemleri kullanarak değerlendirmektir. Türkiye'nin belirsiz Avrupa ile bütünleşme beklentilerine rağmen Avrupa Birliği'nin köklü üyelerine olan Türk göçü devam edecektir. Çok sayıda Türk azınlığın yaşadığı ve hayat standartlarının yüksek olduğu Almanya, Hollanda ve Fransa'ya büyük bir göç dalgası gerçekleşebilir. Çalışmanın istatistiksel bölümünün sonuçları, toplam göç ile gayri safi yurtiçi hasıladaki büyüme arasında pozitif, toplam göç ile işsizlik arasındaki negatif ve tahmin edilen bağımlılık yönüyle uygunluk içerisinde olan toplam göç ile aylık gelir arasında pozitif ilişki olduğunu göstermektedir. Türkiye'den göçle işsizlik arasındaki ilişki, toplam göçle olan ilişkiden daha düşüktür. Ancak, Almanya'daki yabancı mevcudiyeti ile Türkiye'den göç arasında bir ilişki bulunmaktadır. Bu durum, var olan göçmen topluluğunun olduğu yerin, yeni göçmenleri, köken bağlarına dayanarak cezbetmesi ve maliyet-riskler sebebiyle göçün düşük seviye de olduğuna dayanan kuramsal Ağ teorisi görüşü ile uygunluk göstermektedir. Göç ve işsizlik arasında gözlenen ilişki, Almanya'ya göçün işgücü piyasasında talepte meydana gelen değişime karşılık geldiği gerçeğini göstermektedir. İşsizlik ve göç olgularının meydana geliş zamanlarında bir aralık olsa bile göç, Alman emek pazarında var olan dengesizliklerin azaltılmasında nispeten etkili bir mekanizma gibi görünmektedir.

Anahtar kelimeler: Göç; ekonomik göstergeler; göç alan ülke; Almanya; Türkiye.

Giriş

Türkiye, Avrupa ve Yakın Doğu arasında farklı bir gelenekten gelen bir ülkedir ve günümüzde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesiyle ilgili olarak ümit verici haberler bulunmamaktadır. Bu ise, Türkiye'nin Avrupa'dan farklı olup olmadığı, belki herhangi bir biçimde Avrupa'ya uygun olmadığı sorularını gündeme getirir. Fakat bu eleştirel ifadeye karşı, bütün Avrupa birliği üye ülkelerinin Türkiye ile müzakerelerin başlamasını desteklediğini belirtmek gerekir. Avrupalı müzakereciler bütün Avrupa Birliği ülkeleri adına bunu yapıyorlar. Bu yüzden mesele Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılıp katılmaması değil ne zaman katılacağıdır. Uluslararası göç, küreselleşmiş bir topluma ilişkin olgular-

[±] Bu çalışma MSM 6215648904 kayıt nolu araştırma bursu tarafından desteklenmiştir. Makalenin çevirisi Pınar Yazgan Hepgül ve Fethiye Tilbe tarafından gerçekleştirilmiştir.

* Milan Palat, Mendel Üniversitesi, İktisat, Ticaret ve Girişimcilik bölümünde öğretim üyesi ve Bölgesel Kalkınma ve Uluslararası Çalışmalar Fakültesi Dekan Yardımcısıdır. Mendel Üniversitesi, Brno, Çek Cumhuriyeti. E-posta: mpalat@mendelu.cz.

dan biridir ve bunun, bireysel ekonomik özneler ile genel ekonomik ve ekonomik olmayan sebep ve sonuçlar üzerinde önemli etkileri vardır.

Bu çalışma, uygun nicel metotları kullanarak, Türkiye'den göç ve Almanya'nın temel ekonomik göstergeleri arasındaki ilişkinin değerlendirmesini amaçlamaktadır. Çalışma, uluslararası göçle ilişkili olguları bir araya getirerek makro ve mikro ekonomik gelişmeler arasındaki ilişkilerin açıklanmasını sağlar. Regresyon fonksiyon parametrelerini belirlemek için, istatistiksel anlamlılık testini içeren regresyon ve korelasyon analiz yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmamda, özellikle önemli ekonomik, sosyal ve bireysel sonuçlarıyla ciddi bir problem olmasına karşın yasadışı emek hareketliliği, ve bir ülkeden başka bir ülkeye olan işçi kaçakçılığına değinmeksizin özellikle yasal göçe odaklandım.

Türkiye'nin Avrupa ile bütünleşme beklentileri

Türkiye yıllardır, Avrupa Birliği ile bütünleşmeye istekli olduğunu ifade etmektedir. Ülke, Avrupa Konseyi'ne çok erken (1949) üye olduktan sonra: 1961 yılında OECD'nin (Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı) ve 1973 yılında Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatının kurucu üyelerinden birisi olmuştur. Türkiye Avrupa Birliği'ne 1987 yılında katılım için başvurmuştur ve 1963'den buyana Avrupa Birliğinin selefi olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun yedek üyesidir (EURACTIV, 2012a). 1995'de, Avrupa Birliği ve Türkiye Gümrük Birliği anlaşmasını imzalamıştır. Türkiye 1999 yılında resmen tam üyelik için aday gösterilmiş ve nihayetinde 2005 yılında katılım müzakerelerine başlanmıştır. Avrupa Komisyonu başkanı José Manuel Barroso, 2006 yılında bir görüşmede, Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılımına ve geçiş döneminin uzunluğuna değinerek, "Bu uzun dönemli bir meseledir" ve "biz Türkiye'nin 15-20 yıldan önce üye olmasını beklemiyoruz" demiştir. (European Commission, 2006).

Türk hükümeti 2007 yılında, içerisinde bazı bölümler AB tarafından engellense bile 2013'e kadar AB yasalarının çoğunu hayata geçirmek için bir takvim açıkladı.(Kubosova, 2007), fakat Avrupalı yetkililer üyelik için tam tarih koymayı reddettiler. Reform adımlarının oldukça yavaş olması sebebiyle Türkiye hakkında çok fazla endişe duyulmaktadır. Müzakere adımları, yasal ve demokratik reformların gelişimine, özellikle de onların uygulamasına dayanan bir süreçtir. Fakat Türkiye tarafından da AB'ye giriş adımlarının yavaş olduğuna yönelik şikâyetler vardı. Türkiye, Avrupa Birliği'ne giriş adımlarının yavaş olmasının ve üyeliğin engellenmesinin, halkın isteğini azalttığını belirtmekte, AB ise, sürecin Ankara'nın reformları hızlandırmasına bağlı olduğuna yönelik ısrarını sürdürmekteydi (NTVMSNBC, 2008). 2006 yılında bilim ve araştırma başlığı açıldı ve tamamlandı.

2012 yılında Başbakan Erdoğan, Avrupa'da yaşayan 5 milyon Türk'ün varlığından söz ederek, Türkiye'nin Avrupa Birliğine hala katılmak istediğini belirtti: "Bizler Avrupa Birliği'nin doğal üyeleriyiz. Sadece, 50 yıl önce Türk

işgücü talep edilen Almanya'da 3 milyon Türk yaşıyor. 50 yıl geçmesine rağmen Avrupa Birliği kapısında beklemekteyiz. Başka hiçbir ülke böyle bir deneyim yaşamadı” dedi (CNN, 2012). Sonraki yıl AB'ye giriş sürecinin uzunluğuyla ilgili olarak hayal kırıklığını şöyle ifade etti: “Bunu dile getirmek zorundayım elbette. Biz 50 yıldır AB'nin kapısında ve hala üye değiliz. Hala Avrupa Birliği ile adaylığı müzakere ediyoruz. Bu konumda iken AB'ye girmiş olmamızı dilerdim” dedi (EURACTIV, 2012a).

2013 yılında, toplamda 15 başlıktan yalnızca biri kapatılmasına rağmen müzakereler devam etti. Aynı yıl içerisinde, İstanbul'un Avrupa yakasında yer alan Taksim meydanındaki kitlesel gösterilere ilişkin Hükümetin baskısının ardından Almanya, Türkiye ile yeni AB katılım görüşmelerinin başlamasına engel koydu. Alman resmi yetkililer bu durumun (dondurma) teknik bir mesele olduğunu söylediler fakat Türkiye'nin AB'ye girmesine karşı olan Almanya başbakanı Merkel, Türkiye'deki, çoğunluğu barışçı göstericilere karşı ezici polis gücü kullanımını eleştirdi (Dombey, Fontanella-Khan, & Peel, 2013). 2014 Haziran'ında gerçekleşen Avrupa Parlamentosu seçimlerinin sonrasına kadar Fransa da Türkiye'nin katılımı ile ilgili dört başlığın yeniden açılması yönünde vetosunu kaldırmaya istekli değildi (Gültaslı, 2011). Türkiye'nin katılım sürecinin (Avrupa Birliğinin bütün ekonomik ve politik kriterlerine uyana dek) şu andan itibaren en az 10 ila 20 yıl arasında süreceği açıktır.

2013 yılının sonunda, AB İçişlerinden Sorumlu Komiseri Cecilia Malmström, AB-Türkiye yeniden kabul anlaşmasını imzaladı ve Türkiye ile vizesiz giriş düzenlemesini içeren bir süreç olan vize serbestliği görüşmelerini başlattı. Yeniden kabul anlaşmasının amacı karşılıklılık temelinde her bir tarafa yasadışı yolla giren ya da yasadışı kalan kişilerin hızlı ve düzenli bir yeniden kabul prosedürünü oluşturmaktır (European Commission, 2013). Komiser Malmström'e göre, Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki bu anlaşma anlamlı bir adımdır ve bu karşılıklı adım Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki ilişkileri geliştirecek ve vatandaşları için fayda sağlayacaktır.

Avrupa'daki Türk nüfusu

2004 ve 2007 yıllarında AB'nin genişlemeye başlamasından sonra, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinden göç edenlerin sayısındaki artışa ilişkin endişe çok büyüktü ancak bu büsbütün gerçekleşmedi. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne olası katılımı üzerine tartışmalarla ilgili de benzer düşünceler gelecekte ortaya çıkacak gibi görünmektedir. Avrupa Birliği ile ilgili müzakere sürecinin tamamlanmasının en az 10-20 yıl alacak olmasına rağmen, bu genişleme ve Avrupa işgücü piyasalarına muhtemel etkileri Avrupa Birliği'nde çok tartışmalı bir konu olmaktadır. Tablo 1 Avrupa Birliği ülkelerindeki Türk nüfusunun dağılımına ilişkin tahmini sayıları göstermektedir.

Tablo 1. Avrupa ülkelerindeki tahmini Türk nüfusu

Ülke	Tahmini Türk nüfusu	Ülke	Tahmini Türk nüfusu
Avusturya	350,000–500,000	İrlanda	3,000
Belçika	200,000–250,000	İtalya	21,000
Bulgaristan	800,000–1,200,000	Hollanda	400,000–600,000
Çek Cumhuriyeti	1,700	Polonya	2,500
Danimarka	70,000–80,000	Romanya	30,000–80,000
Finlanda	10,000	İspanya	4,000
Fransa	500,000	İsveç	100,000–150,000
Germany	3,500,000–4,000,000	İsviçre	100,000–120,000
Yunanistan	80,000–130,000	İngiltere	250,000

Kaynak: Yazar tarafından derlenmiştir.

Avrupa Birliği içinde, en kalabalık Türk nüfusu Almanya'da yaşamaktadır ve sayılarının 3.5 - 4 milyon arasında olduğu tahmin edilmektedir. Tahmini Türk nüfusu sırasıyla Fransa için 500 bin dolayında, Bulgaristan için 800 bin ila 1 milyon 200 bin arasında tahmin edilir. Avusturya ve Hollanda'da ki sayı daha düşük gibi görünmekle birlikte bu ülkelerde yaşayan Türklerin toplam nüfusa oranı Almanya'dan bile daha yüksektir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımının Türkiye'den Avrupa Birliği ülkelerine göç üzerindeki olası etkileri Glazar ve Strielkowski (2010) tarafından hesaplanarak tartışılmıştır. Çalışmalarının sonuçları, kişi başına düşen gelir nispeten düşük olduğunda, hem ağ (network) etkisinin hem de hedef ülkenin iş gücü piyasası koşullarının, göçün en güçlü göstergelerini oluşturduğunu gösterir.

Göçün, göç alan ülke ekonomisi üzerine etkileri

Türkiye'den gelen göçmen sayısının artacağına yönelik endişeler mantıklı mıdır? Göçün, göç alan ülkenin ekonomisi üzerine etkilerini, işgücü piyasasında arz-talep dengesi analizi yaparak açıklayabiliriz. Yurtdışından yeni işgücü akışının artması işgücü arzını artırır, böylelikle işgücü ücretleri de düşer. Yurtdışından serbest işgücü hareketlerine yönelik eleştiriler, göçmenlerin çoğu durumda yerli işçilerden daha düşük ücret almaya razı olduklarını ve bu durumun yerli halk arasında işsizliği artırdığını işaret etmektedir. Fakat bu sonuca ulaşma, durumu çok basitleştirmektedir çünkü göz önünde bulundurulması gereken faktörlerden bir tanesi olan göç alan ülkenin işgücü piyasasında göçmen işgücünün tamamlayıcı nitelikte olması ya da yerli işçilerin yerine geçmesidir. Avrupa ülkeleri arasında gerçekleşen uluslararası göçle ilgili ampirik bulgular bu durumun, göçmen işçilerin yerine geçmeden çok tamamlayıcı nitelikte olduğunu göstermektedir (bakınız: Baldwin & Wyplosz 2004).

Yaygın bir genelleştirmeden kaçınmak için Türkiye ve Almanya arasındaki özel duruma bakabiliriz. Altmışların başında ucuz kol gücü olarak Türk misafir

işçiler (“gastarbeiter”), gelişen Alman ekonomisindeki işgücü açığını doldurmak üzere geldiler. Dolayısıyla, bu göçmenler nitelikli Alman işçilere tamamlayıcı oldular, ya da tam tersine niteliksiz Alman işçilerin yerine geçtiler. Bu durum, kol gücüyle çalışan işçilerin ücretlerinin düşeceğini ifade eden Hoekman ve Togan (2005), örneğinde olduğu gibi, kol gücüyle çalışan hem Alman hem de Türk işçilerin ücretlerini olumsuz yönde etkilemesiyle ve Almanya’daki nitelikli işçi ücretlerinin artmasıyla sonuçlanır.

Dil engeline takılan ve düşük ücretli olan daha az nitelikli işçiler arasındaki zorlu yarıştan dolayı göçmenler sıklıkla işsizlik problemiyle karşı karşıya kaldılar. Eğer ortalama bir göçmen, sosyal sisteme ödediğinden daha fazlasını alırsa, sosyal yardımların sık kullanımıyla ilgili olarak, sonunda ülke için bir kayba yol açabilecek bir risk söz konusu olabilir. Buna rağmen, geçmişte ve son zamanlarda Almanya’da yapılan araştırmalar bu tezi çürütmektedir. “Araştırma, göçmenlerin ülkeye genellikle çalışma hayatlarının başında iken geldiklerinden ve ulusal borcun ödenmesine katkı sağladıklarından dolayı, devlet hazinesine, ortalama bir göçmenin olumlu etkisi olduğunu doğrular.” (Arikan, 2006). Son yapılan çalışmalarda, Alman işgücü piyasasının Türk göçmenlere açılmasının önem derecesinin çok düşük olduğu saptandı. (bakınız Glazar & Strielkowski 2010).

İspanya, İtalya, Portekiz ve Yunanistan’ın Avrupa Birliği’ne girişinden sonra bu ülkelere yönelen, ciddi bir köken ülkeye geri dönüş göçü yaşandı. Aynı durum Türkiye için de gerçekleşebilir, çünkü Almanya ve Fransa’da Türkler arasında yapılan kamuoyu araştırmalarına göre, Türklerin %30’undan fazlası ülkelerine geri dönmeyi düşünüyor (Baldwin & Wyplosz, 2004). Bununla birlikte halihazırda 2000’lerin ortasından itibaren Almanya’dan ayrılan Türk sayısı Türkiye’den Almanya’ya gidenlerin sayısını geçmiş durumda (Sirkeci & Zeyneloğlu, 2014, Akkoyunlu, 2012) Belirli üye ülkelerin işgücü piyasalarının açılması, 2004 yılında AB’nin büyük genişlemesi sırasında köklü üye devletlerin çoğu tarafından yeni üye devletlere yapıldığı gibi, Türkiye örneğinde de ülkenin AB’ye katılımından sonra muhtemelen önemli ölçüde gerçekleşecektir. 2004 yılında İngiltere, İrlanda ve İsveç işgücü piyasalarını yeni üye ülkelerden iş arayan kişilere açan ilk ülkelerdir. 2004 ve 2007 arasındaki genişleme sürecinde Almanya, Avusturya ve Fransa yeni işçi akışını sınırlandırma seçeneğini kullandılar. İngiltere ve İrlanda’da yeni işçilerin her iki ulusal ekonominin de büyümesine ve rekabet edilebilirliğine yardımcı olmalarına rağmen, Bulgaristan ve Romanya, İngiliz ve İrlanda hükümetleri tarafından geçiş sürecine dahil olmayı henüz deneyimlediler. Bununla birlikte, medya ve politikacıların nispeten göçmen sayılarının beklenenin dışına çıkmasını sıklıkla tartışmalarının ardından halk arasında yayılan kontrolsüz göç medyada daha fazla paniğe yol açtı. Bu ise, reel ekonomik sonuçların değerlendirilmesinden ziyade oy almaya dayalı popülist göçmen karşıtı politikaların politik sermayesinden faydalanmaydı.

Doğu Avrupa’dan ucuz işçi akışı endişesinin çok abartıldığının anlaşıldığı, 2008 yılında Fransa’da geçiş dönemi sona ermiştir. Almanya, Avusturya ile

birlikte geçiş dönemini en üst düzeyde genişletmeye karar vermiştir (2011'e kadar). İşgücü pazarlarının açılması adımı bu üç ülkenin farklı yaklaşımları, işgücü kanunları ve istihdam politikalarındaki farklılıklarına bağlıdır. Yetersiz nitelikteki çalışanların işten çıkarılmasının maliyeti ne kadar yüksekse (sendikalarla anlaşmalar ve yasalar tarafından belirlenmiş), işverenlerin yeni çalışanları işe alma ihtimali o kadar az olacaktır (Arikan, 2006). Fransa ve Almanya'nın tersine, özellikle Margaret Thatcher'ın işgücü piyasaları reformları sebebiyle, bu konudaki İngiliz kanunları çok esneklerdir.

İşgücü piyasasındaki esneklik, asgari ücret ve işsizlik tazminatından da etkilenmektedir. Almanya asgari ücret kanunlarıyla belirlenmez, bu yüzden miktarın sadece Fransa ve İngiltere ile karşılaştırılabilmesi mümkündür. Fransa Avrupa Birliği ülkeleri arasında en yüksek asgari ücrete sahip olan ülkelerden birisidir. İngiltere'de bu oran yaklaşık yüzde on daha azdır. Avrupa Birliği eski üye devletleri arasında ki en düşük asgari ücret oranı da budur. Diğer yandan, Fransa'da işsizlik tazminatı Almanya ve İngiltere'den daha fazladır (Baldwin ve Wyplosz 2004). Bu birkaç örnek, Birleşik Krallık'taki daha esnek işgücü piyasasının, yurtdışından yeni işçi akışına daha yatkın ve açık olduğunu göstermektedir.

Türkiye'den almanya'ya göç sonucunda ortaya çıkan ilişkiler

Bu çalışmanın amacı, uygun nicel yöntemler kullanarak, Türkiye'den göç ile Almanya'nın temel ekonomik göstergeleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir. Ekonomide kullanılan İstatistiksel teknikler, Mason ve Lind (2000) ve Hindls ve dig. (2007) tarafından tanımlanmıştır. Göç ile gayrisafi yurt içi hasılda büyüme, işsizlik oranı, toplam gelir, toplam yabancı nüfus gibi diğer ekonomik göstergeler arasındaki muhtemel ilişkinin varlığını inceledim. Veri kaynağı EUROSTAT (2013)'tir. 2001-2011 yılları arasındaki dönem referans alınmıştır. İlişki katsayılarının istatistiksel anlamlılığını içeren tüm analiz edilen göstergeler için hesaplanmış korelasyon matrisleri Tablo 2'de gösterilmektedir.

Almanya'daki korelasyon matrisi, göç göstergeleri (toplam göç, Türkiye'den göç) ile gayrisafi yurt içi hasıla, işsizlik oranı, toplam gelir, yabancı nüfusun büyüklüğü göstergelerinden oluşmaktadır. Sonuçlar, toplam göç ve gayrisafi yurt içi hasıla arasında pozitif; toplam göç ve işsizlik arasında negatif; göç ve toplam gelir arasında ise pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Korelasyonlar, öngürülen bağımlılık yönüyle uyum göstermektedir. Türkiye'den göç gelince, bu durum toplam göçe nazaran, işsizlikle daha az ilişkilidir. Göçle ilişkili olan son gösterge, ülkedeki toplam yabancı sayısıdır. Bu göstergenin işin içine sokulma nedeni, göç alan ülkede var olan yabancı topluluğun, köken ülkedeki bağlarından dolayı öteki göçmenleri çektiğine yönelik göç teorilerinden kaynaklı düşünceye dayanmaktadır, örneğin bakınız Brettell ve Hollifield (2000). Ülkede yaşayan yüksek sayıdaki yabancı nüfus, yeni göçmenlerin çeşitli engellerin üstesinden gelmesini kolaylaştıran bir etki yapar. Bu analiz göç ve

toplam yabancı nüfusu arasındaki pozitif bağıntıyı göstermektedir. Bununla birlikte, tüm ilişkilerin istatistiksel olarak anlamlılığı kanıtlanmamıştır.

Tablo 2: Göç ve Almanya'daki seçilmiş ekonomik göstergelerin korelasyon matrisi

	TG	TRG	G	İ	TK	YN
TG	X	0.6267 ⁺	0.0233	-0.5958 ⁺	0.3353	0.2526
TRG		X	0.0773	-0.0602	0.8767 ⁺⁺	0.3722
G			X	-0.0733	0.2209	0.0232
İ				X	-0.5418	0.1730
TK					X	-0.6646 ⁺⁺
YN						X

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları

Not 1: TG – toplam göç, TRG – Türkiye'den göç, G – gayrisafi yurt içi hasıla, İ – işsizlik, TK – toplam kazanç, YN – yabancı nüfus toplamı

Not 2: Korelasyon indeksi: I_{jt} Anlamlılık derecesi: ⁺ $a = 0.05$; ⁺⁺ $a = 0.01$

Sonuç

Bu çalışmadaki temel göç belirleyicilerinin tanımlanması ve kapsamlı göç biçimlerinin daha derinlemesine kavranması makro ve mikro ekonomik faydaların ve uluslararası göç maliyetlerinin belirlenmesine ya da daha iyi bir göç politikaları analizine bir çıkış noktası olarak kullanılabilir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılma beklentilerinin ne olacağı belirsizliğini korusa da Türkiye'den Avrupa Birliğinin köklü üyelerine olan Türk göçü devam edecektir. Avrupa Birliği'ne olası bir katılımı müteakiben çok sayıda Türk azınlığın yaşadığı ve hayat standartlarının yüksek olduğu Almanya, Hollanda ve Fransa'ya büyük bir göç dalgası gerçekleşebilir.

Çalışmanın istatistiksel bölümünün sonuçları beklenen bağımlılık yönüyle uygunluk gösteren, toplam göç ve gayri safi milli hasıla arasında pozitif bir ilişki; toplam göç ve işsizlik arasında negatif bir ilişki; toplam göç ve toplam gelir arasında da pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Türkiye'den göç gelince, bu durum toplam göçe nazaran, işsizlikle daha az ilişkilidir. Fakat Türkiye'den göç ile Almanya'da ki toplam yabancı nüfusu arasında ilişki vardır. Bu durum, kaynak ülkedeki bağları sayesinde göçün sebep olduğu maliyet ve risklerin daha düşük olmasından dolayı, var olan göçmen topluluğunun yeni göçmenler çekmeye devam ettiğini belirten ağ teorisi ile uyumludur. Göç ve işsizlik arasında gözlenen ilişki, Almanya'ya göçün işgücü piyasasında talepte meydana gelen değişime karşılık geldiği gerçeğini göstermektedir. İşsizlik ve göç olgularının meydana geliş zamanlarında bir aralık (gecikme) olsa bile göç, Alman emek pazarında var olan dengesizliklerin azaltılmasında nispeten etkili bir mekanizma gibi görünmektedir.

Kaynakça

- Akkoyunlu, Ş. (2012). Forecasting Turkish Remittances from Germany during the Financial Crisis”, İçinde: I. Sirkeci, J. Cohen and D. Ratha (der.) *Global Remittance Practices and Migration during the Financial Crisis and Beyond*, Washington D.C.: The World Bank.
- Arikan, H. (2006). *Turkey and the EU: an awkward candidate for EU membership?* Aldershot: Ashgate Publishing Limited.
- Baldwin, R. E. & Wyplosz, Ch. (2004). *The Economics of European Integration*. Berkshire : McGraw-Hill.
- Brettel, C. B. & Hollifield, J. F. (2000). *Migration Theory: Talking Across Disciplines*. London: Routledge.
- CNN (2012). Exclusive Interview with Recep Tayyip Erdogan [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <<http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/120907/ampr.01.html>>.
- Dombey, D., Fontanella-Khan, J. & Peel, Q. (2013). Germany blocks Turkey's bid to join EU [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <<http://www.ft.com/cms/s/0/2432cc2c-d9c0-11e2-bab1-00144feab7de.html#axzz2ptx1ia00>>.
- EURACTIV (2012a). EU-Turkey relations [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <<http://www.euractiv.com/enlargement/eu-turkey-relations/article-129678>>.
- EURACTIV (2012b). Erdogan and EU [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <<http://www.euractiv.com.tr/ab-ve-turkiye/article/erdoan-abnin-gucsuz-dusmesi-genis-bir-cografyayi-olumsuz-etkiler-026085>>.
- European Commission (2006). Interview with European Commission President [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <https://web.archive.org/web/20070614030216/http://ec.europa.eu/commission_barroso/president/pdf/interview_20061015_en.pdf>.
- European Commission (2013). Cecilia Malmström signs the Readmission Agreement and launches the Visa Liberalisation Dialogue with Turkey. [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1259_en.htm>.
- EUROSTAT (2013). European Statistics [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>>.
- Glazar, O. & Strielkowski, W. (2010). Turkey and the European Union: possible incidence of the EU Accession on migration flows, Prague Economic Papers, 3, sf. 218-235. ISSN 1210-0455.
- Gültasli, S. (2011). Turkey welcomes new chapter in EU talks, wants more progress [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <<http://www.todayszaman.com/news-330679-turkey-welcomes-new-chapter-in-eu-talks-wants-more-progress.html>>.
- Hindls, R. et al. (2007). *Statistics for Economists*. Prag: Professional Publishing.
- Hoekman, B. M. & Togan, S. (2005). *Turkey: Economic reform and accession to the European Union*. Washington, D.C.: The World Bank.

- Kubosova, L. (2007). Turkey targets 2013 for EU legal compliance [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <<http://euobserver.com/enlargement/23813>>.
- Mason, R. & Lind, D. (2000). *Statistical Techniques in Business and Economics*. Boston: Irwin.
- NTVMSNBC (2008). Turkey complains at slow EU accession pace [online]. [cit. 2013-12-20]. Available from: <<http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/448011.asp>>.
- Zeyneloğlu, S. & Sirkeci, I. (2014). Türkiye’de Almanlar ve Almancılar. *Göç Dergisi*, Cilt 1, No. 1. Sf. 75.

ABSTRACT

Turkish Immigration to Europe: The Case of Germany

The objective of the paper was to evaluate the relationships between immigration from Turkey and economic indicators in Germany using quantitative methods. Despite Turkey's unclear European integration prospects, it is predicted that Turkish immigration to established member countries of the EU will continue. The strongest waves may flow to Germany, Netherlands or France, where numerous Turkish minorities are already present and where the living standards are high. Results from the statistical analysis of the paper showed a positive correlation between immigration total and the growth of gross domestic product. On the other hand, a negative correlation of immigration total and unemployment was found and a positive relationship between immigration total and income total which is in agreement with the expected dependency direction. With regards to immigration from Turkey it is less correlated to unemployment than immigration total. But there is a correlation between immigration from Turkey and the stock of foreigners in Germany. This is in accordance with the theoretical concept of network theory where an existing community of migrants keeps attracting new migrants because the costs and risks associated with migration are lower, thanks to established linkages to the country of origin. The observed correlation of migration and unemployment points to the fact that immigration to Germany responds to changes in demand in the labour market. Even though a time lag may occur in the case of unemployment and immigration, migration appears to be a relatively effective mechanism to offset existing imbalances in German labour markets.

Keywords: immigration; economic indicators; receiving country; Germany; Turkey.